

DLOUHODOBÁ VIZE

resortu Ministerstva obrany

Praha, Česká republika 2008

Obsah

ÚVOD.....	3
BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ	4
VÝCHODISKA.....	7
OPERAČNÍ PROSTŘEDÍ	8
ROZVOJ RESORTU MINISTERSTVA OBRANY.....	11
IMPLEMENTACE	19

Úvod

1. Dlouhodobá vize resortu Ministerstva obrany (dále jen Dlouhodobá vize) je výchozím dokumentem stanovujícím směr a priority pro další etapy transformace resortu Ministerstva obrany, s cílem dalšího rozvoje jeho schopnosti efektivně realizovat obrannou politiku České republiky v horizontu 20 let.
2. Základní rámec pro formulaci Dlouhodobé vize je dán Ústavou České republiky, příslušnými zákony¹ a základními strategickými dokumenty České republiky v oblasti bezpečnosti a obrany. Dlouhodobá vize vychází především ze Souhrnné politické směrnice NATO, dlouhodobé vize rozvoje evropských obranných schopností,² analýzy bezpečnostního a operačního prostředí, z trendů rozvoje vojenství a staví na stejných principech jako Vojenská strategie České republiky.
3. Dlouhodobá vize popisuje klíčové faktory, které budou ovlivňovat budoucí bezpečnostní prostředí, specifikuje dopady budoucího bezpečnostního prostředí na Českou republiku a stanovuje požadavky na budoucí síly a schopnosti, jejichž rozvoj bude mít v dalších etapách transformace resortu Ministerstva obrany nejvyšší prioritu.
4. Dlouhodobá vize sjednocuje výchozí předpoklady pro určení dalšího směřování všech složek resortu Ministerstva obrany a bude dále rozpracována a konkretizována v navazujících koncepčních dokumentech, pro které bude v souladu s kapitolou *Implementace* jedním ze vstupních podkladů.

¹ Toto ovšem nevyklučuje, že implementace Dlouhodobé vize může vést k potřebě provedení legislativních změn.

² An Initial Long-Term Vision for European Defence Capability and Capacity Needs

Bezpečnostní prostředí

5. Bezpečnostní prostředí bude v horizontu příštích 20 let charakterizováno vysokou dynamikou probíhajících změn, rostoucí komplexností, a vzájemnou provázaností různých faktorů. Jeho pozitivní i negativní projevy ve formě příležitostí a ohrožení pro zajišťování bezpečnosti a obrany České republiky jsou v dlouhodobé perspektivě obtížně předvídatelné. Na základě současné úrovně znalostí je nicméně možné identifikovat následující vývojové trendy a z nich vyplývající možné důsledky pro Českou republiku naznačené v kapitole *Východiska*.
- a) **Prohlubování provázanosti a závislosti v mezinárodních vztazích.** Významné postavení Spojených států amerických v mezinárodních vztazích zůstane zachováno, a to i přes silící vliv regionálních mocností i rostoucí ambice Evropské unie. Možnost přímé vojenské konfrontace mezi mocnostmi bude i přes odlišnost řady jejich zájmů vzhledem ke stupni jejich vzájemné provázanosti a závislosti nízká. Česká republika, jako nedílná součást euro-atlantických bezpečnostních struktur, nebude tedy s největší pravděpodobností konfrontována se státem, který by usiloval o přímé vojenské ohrožení její suverenity a integrity. Vznik rozsáhlého konvenčního útoku proti území NATO nebo EU je v předvídatelném horizontu i nadále málo pravděpodobný; případnou hrozbu tohoto typu bude možné identifikovat s dostatečným časovým předstihem.
 - b) **Poroste význam nestátních aktérů** v mezinárodním systému, a to jak v podobě národních či mezinárodních nevládních organizací poskytujících humanitární a rozvojovou pomoc, monitorujících dodržování lidských práv nebo poskytujících odborné zázemí státům i mezinárodním organizacím, tak i v podobě posilování role soukromých subjektů v bezpečnostní oblasti. Značný vliv na bezpečnost České republiky a jejích spojenců budou mít aktivity aktérů **mezinárodního terorismu**, kteří mohou disponovat značnými finančními prostředky, moderními komunikačními prostředky i sofistikovanými zbraněmi a taktickými postupy.
 - c) **Prohlubování globalizace.** Globalizace bude stále více probíhat mimo dosah institucionální moci států. Vedle pozitivního působení na rozvoj světové ekonomiky však bude prohlubovat rozdíly mezi těmi, kteří jsou do tohoto procesu zapojeni a profitují z něj, a těmi, kteří se z různých důvodů na tomto procesu nemohou nebo nechtějí podílet anebo v celosvětové konkurenci neobstáli – a to jak v mezinárodním, tak i ve vnitrostátním měřítku. Informační technologie a média budou ještě intenzivněji přispívat ke změně vnímání celosvětových událostí z hlediska času a prostoru, což může vést k rychlému šíření nestability. Rostoucí mobilita spojená s vysokou koncentrací obyvatelstva usnadní rychlé šíření nakažlivých chorob, které mohou vést až k pandemiím.
 - d) **Pokračování nerovnoměrného demografického vývoje.** Většina přírůstku světové populace nastane v rozvojových zemích, kde bude doprovázena nekontrolovatelnou urbanizací. V zemích s populační explozí se mohou zhoršovat životní podmínky vedoucí k rozpadu politického, ekonomického a sociálního systému a k následné masové migraci, která může vyvolat řadu bezpečnostních problémů spojených s ekonomickou a sociální integrací přistěhovalců do přijímající společnosti. Naopak průměrný věk obyvatelstva vyspělých zemí včetně České republiky se bude zvyšovat. Česká republika se stává cílovou zemí imigrace. Tento trend bude v rostoucí míře pokračovat, což přinese prohlubování kulturní a etnické rozmanitosti české společnosti.

- e) **Pokračující devastace životního prostředí** může v dlouhodobém horizontu vést v některých oblastech ve světě ke katastrofálnímu úbytku zdrojů obživy, společenskému rozvratu a migračním tlakům. Podobné dopady může mít i změna klimatu. Lze předvídat zvýšení intenzity a četnosti přírodních katastrof jak ve světovém, tak i v regionálním měřítku. Z tohoto důvodu bude nutné udržovat schopnost ozbrojených sil³ podporovat orgány krizového řízení při řešení krizových situací nevojenského charakteru na vlastním území či v zahraničí.
- f) **Existence slabých či zcela zhroutených států** bude představovat významný zdroj nestability v mezinárodních vztazích a živnou půdu pro vznik vnitrostátních a regionálních konfliktů s celosvětovými důsledky. Chronickým problémem bude i nadále existence často historicky podmíněných a doposud nevyřešených **ohnisek napětí** v některých částech světa, jež mohou eskalovat v občanskou či mezistátní válku a destabilizovat systém mezistátních hranic. Potenciál vzniku konfliktu bude umocňován působením politických a náboženských extremistů.
- g) S dalším celosvětovým ekonomickým rozvojem poroste **poptávka po strategických surovinách**, zejména po fosilních palivech, která budou ve sledovaném horizontu i nadále hlavním zdrojem energie. Nelze vyloučit dočasné omezení nebo výpadky jejich dodávek na světový trh selektivního nebo plošného charakteru, ať již budou jejich příčiny přírodní, technické, ekonomické či politické. Spory o kontrolu zdrojů strategických surovin, včetně vody, nebo snaha o zajištění bezpečného a plynulého přístupu k nim se může stát vážnou příčinou pro vznik mezistátních konfliktů.
- h) **Pokračující dynamický rozvoj vědy a technologií** s sebou přinese vyšší dostupnost vyspělých technologií využitelných ve vojenské oblasti, což bude představovat nové příležitosti i pro potenciální protivníky, ať už státní aktéry, nebo aktéry mezinárodního terorismu či organizovaného zločinu. Pro vojenské účely budou aplikovány poznatky z oblasti informačních technologií, nanotechnologií a biotechnologií. Bude pokračovat rozvoj senzorů, družicové techniky a bezobslužných automatizovaných systémů. Zvyšována bude přesnost, dosah a letalita zbraňových systémů. Bude pokračovat vývoj a zavádění neletálních systémů působení na protivníka. Nové materiály přispějí ke snížení logistické náročnosti systémů (lehčí technika, menší spotřeba paliv) při zvýšení jejich mobility a udržitelnosti.
- i) Rostoucí závislost společnosti na **informačních technologiích** bude mít rozhodující význam při udržení funkčnosti státu ve všech jeho doménách, včetně ozbrojených sil, které budou vysoce závislé na informatizaci a fungování síťového prostředí. Dynamický vývoj v této oblasti bude zvyšovat zranitelnost státních orgánů a bude vyžadovat účinnou obranu kybernetických/informačních systémů před narušením rychlou a účinnou implementací nejnovějších poznatků z této oblasti do praxe.
- j) Jednou z nejzávažnějších hrozeb bude pokračující **šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, zejména balistických raket**. Nelze rovněž vyloučit možnost, že se tyto prostředky dostanou do rukou nestátních aktérů, vůči nimž by bylo obtížné uplatnit tradiční diplomatické nástroje či strategii odstrašení. Především se může jednat o hrozbu použití chemických, biologických či radiologických látek netradičním, méně sofistikovaným způsobem, který je ale prakticky realizovatelnější.

³ Ozbrojené síly ČR jsou pro účely Dlouhodobé vize chápány odlišně od zákona č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách ČR a rozumí se jimi Armáda ČR, Vojenská policie a Vojenské zpravodajství.

6. Výše zmíněné trendy představují pro Českou republiku potenciální ohrožení jejích bezpečnostních zájmů. Za určitých podmínek se mohou stát příčinou široké škály krizových stavů ve světě, se závažnými politickými, ekonomickými a sociálními důsledky pro Českou republiku a její občany, a také pro její spojence či bezprostřední okolí, což bude vyžadovat udržování vojenských schopností k prosazování a obraně jejích bezpečnostních zájmů, včetně samotné obrany státu.
7. Charakter budoucího bezpečnostního prostředí bude vyžadovat komplexní přístup mezinárodního společenství při řešení krizových situací. Vojenská síla zůstane důležitým a nezbytným prvkem při zajišťování obrany a řešení krizových situací. Poroste však také význam civilních aktérů a spolu s tím bude vzrůstat důležitost vzájemné spolupráce a koordinace mezi všemi zainteresovanými subjekty.

Východiska

8. Z analýzy předpokládaného bezpečnostního prostředí vyplývá, že rozsáhlý konvenční útok proti území členských zemí NATO nebo EU, vyžadující masivní nasazení vojenské síly bude i v dlouhodobém horizontu nadále málo pravděpodobný; případnou hrozbu tohoto typu bude možné identifikovat s dostatečným časovým předstihem, ve kterém mohou být realizována příslušná opatření k posílení obranyschopnosti. Mezinárodní terorismus a proliferace zbraní hromadného ničení a jejich nosičů zůstanou nejreálnější hrozbou a jejich projevy mohou v krajním případě vyústit ve značné množství obětí a škod na národním hospodářství. V souvislosti s tím bude nadále rozvíjena schopnost včasného zjišťování a identifikace hrozeb a vyhodnocování možných rizik pro zájmy České republiky, včetně zájmů vyplývajících z členství České republiky v NATO a EU.
9. Ozbrojené síly budou nasazovány v rámci širšího úsilí mezinárodního společenství, a to v souladu s principy Charty OSN, v operacích vedených NATO, EU, OSN nebo *ad hoc* uskupeními. Vojenské operace budou probíhat i ve značné vzdálenosti od České republiky a účast českých ozbrojených sil v principu není, vyjma arktických oblastí, geograficky omezena.
10. Nejpravděpodobnější formou nasazení ozbrojených sil České republiky v horizontu příštích dvaceti let bude jejich aktivní účast v operacích mimo území členských států NATO a EU, v nichž budou souběžně nebo postupně plněny úkoly k vynucení míru, udržování míru i humanitární asistence civilnímu obyvatelstvu.
11. V rámci stabilizačních operací s jejich přechodem do rekonstrukční fáze poroste podíl činnosti civilních složek, přičemž činnost vojsk se zaměří zejména na zajištění bezpečného prostředí pro činnost nevojenských aktérů s cílem co nejrychleji zajistit podmínky pro úspěšný přechod do normálního, mírového života. Zároveň se budou zvyšovat požadavky na schopnost ozbrojených sil vést výcvik místních ozbrojených sil s cílem tyto co nejrychleji připravit k převzetí odpovědnosti za zajišťování bezpečnosti.
12. Obrana vzdušného prostoru České republiky bude zajišťována v rámci společného vzdušného prostoru NATO⁴. Bude i nadále chápána jako samostatný, ale ne oddělený druh operace jak v době eskalace hrozby, tak jako aktivita předcházející případným rizikům nevojenského charakteru nebo je eliminující v době míru.
13. Takto vymezenému spektru možného použití ozbrojených sil bude přizpůsobována jejich struktura, velikost, vybavení odpovídajícími zbraňovými systémy, logistická podpora a výcvik jednotlivců i jednotek.
14. Rozsah potenciálního nasazení ozbrojených sil České republiky v operacích vojenského charakteru a pro účely podpory orgánů v krizových situacích nevojenského charakteru je stanovován politicko-vojenskými ambicemi definovanými ve Vojenské strategii České republiky.
15. S probíhající transformací ozbrojených sil se bude postupně zvyšovat podíl nasaditelných a udržitelných sil. Nárůst schopností ozbrojených sil se bude postupně promítat do stanovování rozsahu potenciálního nasazení v rámci politicko-vojenských ambicí České republiky, a to jak v kvalitativní, tak kvantitativní rovině.

⁴ NATINADS – NATO Integrated Air Defence System

Operační prostředí

16. Z předpokládaného charakteru budoucího bezpečnostního prostředí a operací, na nichž se ozbrojené síly České republiky budou podílet, vyplývají následující relevantní rysy budoucího operačního prostředí.

Budoucí prostor činnosti

17. Budoucí prostor činnosti ozbrojených sil bude mít komplexní charakter. Vedle jeho tradičního trojrozměrného chápání bude mnohem intenzivněji využívána jeho nehmotná informační dimenze. V nejpravděpodobnějších budoucích operacích bude možné jen obtížně odlišit frontu od zázemí a nepřítele od civilního obyvatelstva. Bude se zvyšovat význam iniciativy nižších velitelů. Masovost použití sil a prostředků bude nahrazována zvyšující se pohyblivostí menších skupin, rostoucím dosahem a zvyšující se přesností jejich působení. Rozhodující bude přesné a včasné zasazení odpovídajících sil, mobilita a udržitelnost v operaci do doby splnění úkolu včetně jejich ochrany. Dynamicky se bude měnit i charakter plněných úkolů a prováděných činností v rámci operace – střídání i souběh bojové činnosti se stabilizačním a rekonstrukčním úsilím.
18. Ozbrojené síly budou působit ve spolupráci s celou řadou dalších nevojenských organizací, s nimiž budou koordinovat své aktivity.
19. Energie, pitná voda, potraviny a logistické služby budou stále častěji zabezpečovány s využitím civilního sektoru. Poroste závislost na využití vnějších zdrojů. Pro působení v oblastech s chybějící využitelnou infrastrukturou bude důležité mít přístup k udržitelným logistickým schopnostem.
20. Činnost sil bude často probíhat v zastavěném prostoru za přítomnosti civilního obyvatelstva. Při použití sil budou zohledněny rovněž ekologické aspekty, nutnost ochrany kulturního dědictví a minimalizace vedlejších škod. Znovuobnovení míru a stabilizace státu nebo regionu bude záviset na zajištění stabilního bezpečnostního prostředí a na obnovení politických, ekonomických a sociálních funkcí státních a místních autorit. Význam lidského faktoru v této oblasti nelze podcenit ani nahradit technologickou převahou. Pro úspěch v operacích bude často důležité získání důvěry místního obyvatelstva. Spolupráce s civilním obyvatelstvem bude vyžadovat důkladnou a flexibilní přípravu pro styčnou činnost.

Potenciální protivník

21. Tradiční protivník byl v minulosti jednoznačně identifikovatelný v souladu s mezinárodním právem válečným. V budoucnosti bude však jeho identifikace velmi obtížná. Jeho technologická a doktrinární úroveň bude pravděpodobně nižší, než budou schopnosti ozbrojených sil České republiky a spojenců. Tato skutečnost povede často k vedení asymetrických operací ze strany protivníka. Asymetrický protivník nebude usilovat o vítězství v přímé konfrontaci, ale o prosazení vlastních pravidel. Bude se vyhýbat otevřenému střetu a prodlužovat trvání konfliktu nad dobu přijatelnou pro druhou stranu. Bude usilovat o přímé ohrožení našeho vlastního území s cílem maximalizovat škody na lidských životech nebo jeho infrastruktuře. Asymetrický protivník nebude usilovat o získání vzdušné převahy. Bude se vyhýbat otevřené konfrontaci ve volném terénu a přesune svoji činnost do městských aglomerací či

horských nebo zalesněných oblastí, kde jsou sníženy důsledky technologické asymetrie. Bude se orientovat na útoky proti civilnímu obyvatelstvu, na ničení prvků civilní i vojenské infrastruktury. Může použít zbraně hromadného ničení. Vedle existence asymetrického protivníka je s malou mírou pravděpodobnosti nutné počítat i s možností působení proti protivníkovi s obdobnou organizací, technologickými a vojenskými schopnostmi a způsobem použití vojsk, tedy regulérním ozbrojeným silám jednoho nebo i více států.

Technologická a informační doména

22. Pro efektivní použití ozbrojených sil České republiky bude nutné pokračovat v rozvoji interoperability a kompatibility se spojenci, a to na nejnížší možné organizační úrovni. Úroveň vybavení ozbrojených sil moderní výzbrojí, výstrojí a ostatním materiálem a schopnost je účinně komplexně využívat v synergii se schopnostmi nevojenských aktérů bude i v budoucnosti hlavním předpokladem k dosažení úspěchu v operaci. Budoucí technologie budou podporovat procesy spojené se zvládnutím informací, jejich včasné a přesné získávání, zpracování, předávání a ochranu v reálném čase. Ozbrojené síly budou vybavovány rovněž neletálními prostředky. Používána bude samonaváděcí vysoce přesná munice. Dojde k nárůstu bojové síly na nižším stupni a malé jednotky budou schopny významně přispívat k dosažení strategického efektu. Voják se stane samostatným bojovým systémem. Stále větší spektrum činností bude postupně automatizováno a robotizováno mj. s cílem minimalizovat ohrožení člověka.
23. Vzhledem k přenositelnosti informací komunikačními a informačními systémy v reálném čase budou operace plánovány a řízeny na velké vzdálenosti. Velitel bude schopen velet podřízeným jednotkám z jakéhokoli místa v prostoru nasazení.
24. Sběr informací z různých zdrojů umožní účinně lokalizovat, pozorovat, rozlišovat a sledovat objekty a cíle v reálném čase. Bude vytvářen společný přehled o vývoji situace a udržována informační převaha vycházející ze synergických účinků průzkumu. Informace budou zvyšovat dynamiku bojové činnosti – operačního tempa. Integrovaná architektura senzorů a jejich propojení umožní provádět společné analýzy, vyhodnocování a integraci informací o bojišti (protivník, jeho zámysl a činnost, terén, klimatické podmínky).

Terén a klimatické podmínky

25. Ozbrojené síly České republiky mohou působit v podmínkách, které se zásadně odlišují od klimatu a terénu obvyklého ve středoevropském prostoru. Pro nasazení v prostoru budoucích operací (terén, vysoká vlhkost a teploty, vysoká nadmořská výška, vysoká prašnost či nízké teploty vzduchu) bude potřebné zajišťovat realistické podmínky pro výcvik vojsk, přizpůsobit vzdělávání a upravit operačně technické charakteristiky existující a zaváděné výzbroje, výstroje a dalšího materiálu.

Vlastní a spojenecké síly

26. Ozbrojené síly České republiky budou operačně působit výhradně v rámci aliančních (koaličních) sil pod integrovaným mezinárodním velením. Rozhodující význam pro efektivní plnění úkolů bude mít schopnost společného působení mnohonárodních sil –

tedy interoperabilita. Při svém působení budou mít zajištěn přístup ke společně vytvářeným a sdíleným schopnostem.

27. Organizačně budou vytvářeny modulární taktické prvky z nichž se budou tvořit společná národní a mnohonárodní úkolová uskupení. Jejich kvalitativní i kvantitativní parametry budou odpovídat charakteru plněných úkolů.
28. Operace budou vedeny menšími silami, vysokým tempem, s cílem minimalizovat ztráty a vedlejší účinky. Klíčovým faktorem bude schopnost sdílení všech dostupných informací v reálném čase nebo v čase blízkém reálnému, průřezově všemi spojeneckými silami, všemi úrovněmi velení a s využitím rozsáhlých znalostních databází.
29. Pro Českou republiku bude stále obtížnější udržovat dostatečně silné konvenční síly v celém spektru schopností a současně zabezpečit jejich rozvoj pro potřeby expedičního vedení operací, proto bude podporována tendence k zvýšení míry specializace národních sil. Ozbrojené síly České republiky se budou orientovat na schopnosti využitelné v zahraničních operacích v dimenzích aliančních požadavků na plánování a výstavbu sil.

Doména času

30. Řešení konfliktu či krize vojenskými prostředky povede ke splnění vojenských cílů operace v relativně krátkém časovém úseku. Následná stabilizace regionu či země v rámci řešení politických cílů operace však může vyžadovat velmi dlouhé časové úseky a schopnost dlouhodobého udržení stabilizačních sil. Dlouhodobý charakter operací zaměřených na postkonfliktní stabilizaci bude představovat dlouhodobou zátěž pro ozbrojené síly s významnými požadavky na zdroje.
31. Pro globální konflikt vysoké intenzity nebudou v mírové struktuře ozbrojených sil České republiky vytvářeny reálně existující schopnosti. Předpokládaná doba varování a dispoziční reakční čas umožní vytvářet pouze podmínky pro jejich výstavbu pro případ zhoršení bezpečnostní situace a zvýšení pravděpodobnosti vzniku globální vojenské konfrontace.

Rozvoj resortu Ministerstva obrany

32. Resort Ministerstva obrany se bude muset neustále přizpůsobovat dynamickým změnám bezpečnostního prostředí, plněným úkolům a podmínkám použití ozbrojených sil. K udržení schopnosti efektivně reagovat na aktuální úkoly a výzvy ve vzdálenější budoucnosti bude resort Ministerstva obrany rozvíjet systém obrany státu, budovat nasaditelné a interoperabilní síly, rozvíjet efektivní organizaci a řízení a získávat a udržovat kompetentní a motivovaný personál.

Výstavba funkčního systému obrany státu

33. Systém obrany státu bude nadále založen na vhodné kombinaci schopností resortu Ministerstva obrany, ostatních orgánů státní správy a samosprávy, státních organizací a komerční sféry. Ozbrojené síly zůstanou se svými bojovými schopnostmi primární zárukou obrany České republiky. Mezinárodní postavení České republiky bude umožňovat, aby byl věrohodný obranný potenciál principiálně vytvářen ve vazbě na rozvoj kolektivního systému obrany euroatlantického prostoru, k němuž bude Česká republika odpovídajícím způsobem přispívat. Reálný rozsah sil a prostředků potřebných pro zajištění obrany bude pružně přizpůsobován vývojovým trendům bezpečnostního prostředí.
34. Včasné a věrohodné zpravodajské informace budou vytvářet příslušným orgánům časový prostor a potřebnou volnost pro strategické rozhodování. Česká republika se bude podílet na sdíleném strategickém zpravodajství v rámci NATO, systému jeho včasné výstrahy a bude i nadále rozvíjet spolupráci se zpravodajskými a bezpečnostními službami států EU i třetích zemí.
35. Účinná protivzdušná obrana státu ve spolupráci se spojenci zůstane důležitým aspektem národní suverenity a bude zabezpečena existencí vlastních schopností a zapojením České republiky do NATINADS. Česká republika bude disponovat prostředky pro tvorbu nezbytného radiolokačního pole, vlastními multifunkčními prostředky taktického letectva v kombinaci s lehkými mobilními taktickými prostředky protivzdušné obrany. Česká republika se bude podílet na společných schopnostech protiraketové obrany.
36. Za účelem posílení systému obrany státu a schopnosti účastnit se v zahraničních operacích bude vybudována klíčová schopnost působení sil v integrovaném prostředí NEC.⁵ NEC umožní zajištění informační převahy nad protivníkem a poskytne všem prvkům sdílené informace, společný obraz situace a efektivní nástroje pro koordinované vedení operace a krizové řízení.
37. Naplňování politicko-vojenských ambicí České republiky a úkolů vyplývajících z právních norem budou ozbrojené síly plnit ve své mírové organizační struktuře. Systém mobilizace bude centrálně zajištěn administrativně s možností jeho aktualizace a případné aktivace v závislosti na vývoji bezpečnostní situace.
38. Vzhledem ke komplexnímu charakteru bezpečnostního prostředí a koexistenci hrozeb vojenského i nevojenského charakteru se bude resort Ministerstva obrany ve spolupráci s ostatními prvky bezpečnostního systému podílet na rozvoji národního systému reakce na krizi, který bude úzce provázán se systémem NATO⁶. V rámci České republiky bude

⁵ NEC - Network Enabled Capability

⁶ NCRS - NATO Crisis Response System

resort Ministerstva obrany v případě potřeby nasazovat své síly a prostředky ve prospěch integrovaného záchranného systému a Policie České republiky.

39. Elektronické systémy zaváděné do resortu Ministerstva obrany budou disponovat vysokou mírou odolnosti vůči kybernetickým útokům při zachování plnohodnotné funkčnosti ve vztahu k plnění úkolů obrany státu. Resort Ministerstva obrany se bude ve spolupráci s ostatními složkami státu podílet v rozsahu svých potřeb na rozvoji potřebné související infrastruktury.
40. Resort Ministerstva obrany se bude při plnění svého poslání opírat o komplexní, přizpůsobivou a vysoce racionální podporu. Plnění podpůrných funkcí bude stále častěji realizováno mimo resort Ministerstva obrany při využití potenciálu civilního sektoru. Vlastní schopnosti resortu Ministerstva obrany budou garantovat nezbytně nutnou míru nezávislosti nasaditelných sil.
41. Resort Ministerstva obrany bude i nadále plánovat a koordinovat provádění operační přípravy státního území České republiky (OPSÚ). Rozsah OPSÚ bude důsledně reagovat na vývoj bezpečnostního prostředí, potřeby ozbrojených sil, spojeneckých ozbrojených sil a dalších součástí bezpečnostního systému České republiky. Při této činnosti bude zohledňovat vhodná plánovaná opatření k řešení nevojenských krizových situací. V rámci OPSÚ zabezpečí resort Ministerstva obrany podle požadavků Aliance odpovídající podmínky pro přijetí posilujících sil a jejich podporu.
42. Rozsah činnosti státních podniků a příspěvkových organizací zřizovaných Ministerstvem obrany, stacionární logistická a zdravotnická podpora budou přizpůsobeny potřebám a finančním možnostem resortu Ministerstva obrany.
43. Resort Ministerstva obrany zoptimalizuje počet vojenských újezdů s cílem vytvoření účelného moderního zázemí pro výcvik v návaznosti na pokračující modernizaci ozbrojených sil a jejich přiblížení cílové dislokaci vojsk.

Výstavba nasaditelných a interoperabilních sil

44. Česká republika bude disponovat jedním souborem sil, vysoce účinných a odolných, plně nasaditelných, interoperabilních, dlouhodobě udržitelných, modulárně strukturovaných, univerzálně využitelných v celém spektru operací, s moderním velením a řízením, schopných účinně koordinovat své aktivity s vojenskými i nevojenskými aktéry. Tento soubor nasaditelných sil bude společným základem pro příspěvky České republiky do operací vedených NATO, EU, OSN či ad-hoc koalicemi. Do společného souboru schopností bude Česká republika přispívat i specifickými operačními schopnostmi, ve kterých dosahuje mezinárodního uznání. Tyto schopnosti budou dále rozvíjeny v závislosti na potřebách NATO či EU, vývoji vojenství a dalších faktorech.
 - a) Všechny síly budou vytvářeny jako nasaditelné v celém spektru operací. Všichni vojáci v činné službě (a pro plnění nebojových funkcí i určitá část přesně definovaných občanských zaměstnanců) budou schopni nasazení do operací v zahraničí, k čemuž budou přijata odpovídající organizační, legislativní a personální opatření. U organizačních součástí, u kterých není jejich nasazení jako celku do operací v principu pravděpodobné, budou k nasazení připravovány jejich účelové dílčí části s požadovanými schopnostmi. Síly budou schopny vzdušné a námořní strategické přepravy. Stacionární systémy budou, tam, kde to bude z hlediska obranných potřeb a finančních možností, vhodné, postupně vyváděny

z armádního režimu a struktur a plnění jejich funkcí bude zajišťováno na komerčním základě.

- b) Síly budou plně interoperabilní se spojenci v operační, materiální, technické a administrativní oblasti a v oblasti procedur, a to na všech potřebných organizačních úrovních, včetně těch nejnižších. Pro dosažení a udržení potřebného stupně interoperability budou důsledně aplikovány příslušné standardy NATO a EU.
- c) Síly pozemního vojska, včetně prvků jejich bojové podpory a bojového zabezpečení, u nichž se předpokládá dlouhodobé nasazení do operací na rotačním principu, budou budovány v rozsahu čtyřnásobku kapacit požadovaných politicko-vojenskými ambicemi České republiky. Ostatní síly, u nichž se nepředpokládá rotace a dlouhodobá udržitelnost v operacích, budou budovány v rozsahu dvojnásobku kapacit požadovaných politicko-vojenskými ambicemi České republiky. Tímto opatřením spolu s nezbytnými kapacitami pro udržení bojeschopnosti bude zajištěna udržitelnost sil na bojišti v rozsahu předpokládaného operačního použití. Výzbroj bude unifikována podle ekonomických možností České republiky a podle doporučení bezpečnostních organizací, kterých je Česká republika členem. Bude omezeno spektrum hlavních zbraňových systémů a vojenské techniky.
- d) Modulární struktura sil: Struktura sil bude zabezpečovat vytváření požadovaných úkolových bojových uskupení v souladu s politicko-vojenskými ambicemi České republiky. Jednotky všech druhů vojsk a služeb různého stupně velení budou vyčleňovány pro potřeby vytváření společných úkolových uskupení, jejichž schopnosti budou přizpůsobovány konkrétním potřebám operace. Všechny druhy sil, druhy vojsk a služeb budou schopny postavit jádro rotačního úkolového uskupení podle svého předurčení, jádro praporečného uskupení budou schopny postavit vševojskové útvary, útvary ženijního a chemického vojska, polní nemocnice a útvar vojskového letectva. Postupně bude dosažena modularita na úrovni roty, u speciálních složek i nižší.
- e) Z pohledu struktury sil nebude možné udržet celé spektrum schopností na nejvyšší technologické úrovni. Budou utlumeny schopnosti, jejichž využití v operacích bude méně pravděpodobné. Chybějící schopnosti budou zajištěny jejich sdílením v rámci mezinárodní spolupráce.
- f) Univerzálnost sil zabezpečí jejich efektivní využitelnost při plnění stále širšího spektra úkolů při eliminaci ohrožení vojenského i nevojenského charakteru na území i mimo území České republiky.
- g) Ozbrojené síly budou schopny účinně spolupracovat s nevojenskými národními i mezinárodními, vládními i nevládními organizacemi a budou otevřené k médiím, která budou mít možnost jejich činnost monitorovat a působit na veřejné mínění.

Velení a řízení - velitelská struktura

- 45. Velitelská struktura bude určována politicko-vojenskými ambicemi České republiky a požadavky NATO a EU na výstavbu sil. Nasaditelná velitelská struktura bude budována pro velení v operacích maximálně do úrovně brigádního úkolového uskupení se schopností velet také mezinárodním silám, které jsou součástí brigádního úkolového uskupení.
- 46. Stacionární velitelství a štáby budou minimalizovány a připraveny vyčlenit své organické prvky, případně příslušníky pro zajištění udržitelnosti velení v operacích.

Funkčně budou řídit výkonná opatření výstavby, rozvoje, přípravy a výcviku sil. Bude minimalizován rozsah jejich zabezpečovacích jednotek. Nebojové funkce budou zabezpečovány civilním personálem.

47. Velení a řízení bude podporováno odolným informačním systémem, který bude začleněn v integrovaném prostředí NEC a který bude umožňovat oboustranné sdílení a využívání informací. Proces rozhodování v operačních štábech bude podporován zajištěním vazby na vlastní a spojenecké analytické a informační zdroje.

Síly - struktura sil

48. Struktura sil bude koordinována s požadavky na výstavbu sil NATO a bude trvale zajišťovat naplňování deklarovaných politicko-vojenských ambicí České republiky. Hlavní součástí struktury sil budou nasaditelné pozemní a vzdušné síly.
49. **Útvary pozemních sil** budou schopny vytvořit jádra čtyř praporečních úkolových uskupení a v případě potřeby brigádní úkolové uskupení lehkého nebo středního typu. Úkolová uskupení budou vyzbrojena lehkými obrněnými vozidly, obrněnými transportéry, případně bojovými vozidly pěchoty.
50. **Vzdušné síly** budou zabezpečovat ochranu vzdušného prostoru státu v rámci NATINADS prostředky nadzvukového letectva. Dále budou schopny podílet se na střežení vzdušného prostoru i na území jiných států, účastnit se alianční vzdušné operace nebo se podílet na zabezpečení přímé letecké podpory jednotek nasazených v operaci. Vzdušné síly budou působit v zahraničních operacích také lehkými mobilními prostředky vojenské protivzdušné obrany. Vedle toho budou schopny zajišťovat vzdušnou přepravu ústavních činitelů a taktickou vzdušnou přepravu sil a prostředků AČR do operací a v rámci prostoru operace. Na území České republiky budou schopny řídit letový provoz vzdušných sil a podílet se na plnění úkolů HNS⁷. V souladu s těmito úkoly bude optimalizována struktura vzdušných sil a počet provozovaných leteckých základů.
51. **Síly bojové podpory** budou schopny působit na protivníka s využitím letálních i neletálních prostředků. Letální ničení bude využívat schopností lehkých dělostřeleckých systémů, taktického letectva, vrtulníkového letectva a lehkých mobilních systémů vojenské protivzdušné obrany. Neletální prostředky působení budou zaměřeny na komunikační a informační systémy, senzory a vědomí protivníka. Budou využívány elektronické systémy, možnosti psychologických a informačních operací a prostředky k zvládnutí skupin civilních osob. Souběžně se bude odpovídajícím způsobem rozvíjet schopnost ženijní podpory operací se zaměřením na oblast odminování, likvidace výbušného materiálu a improvizovaných výbušných zařízení, obnovu a budování infrastruktury a odstraňování následků operací. OPZHN a s ní související bojová podpora bude i nadále rozvíjena jako profilující schopnost ozbrojených sil České republiky v rámci NATO i EU.
52. Všestranné **zpravodajské zabezpečení** AČR bude zajišťováno naplněním základních schopností ISTAR⁸. Bude vytvořen informační systém, který umožní získávání, zpracování a předávání zjištěných informací v reálném čase k řídicím a analytickým prvkům a přenos dat k uživatelům. Bude vybudována taková architektura

⁷ HNS - Host Nation Support

⁸ ISTAR - Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance

zpravodajských štábů, která využije všech schopností ISTAR, včetně HUMINT⁹ a možností optoelektronického a radioelektronického průzkumu.

53. **Vojenské zpravodajství** bude v míru schopno zabezpečovat informace o reálném i potenciálním ohrožení České republiky. V krizových situacích a vojenských zahraničních operacích pak bude schopno poskytovat celkový přehled o situaci v prostoru zpravodajského zájmu, o pravděpodobném protivníkovi a upozorňovat na nárůst nebezpečí. V období války bude průběžně zabezpečovat informace o možnostech a záměrech sil protivníka a prostoru, ve kterém se vede nebo předpokládá vést bojová činnost.
54. **Jednotky bojového zabezpečení** budou i nadále působit ve prospěch vlastních nasazených sil a mohou v odpovídajícím rozsahu působit i ve prospěch mnohonárodních úkolových uskupení. V operacích budou využívány kapacity mnohonárodní logistiky a dostupných služeb volného trhu. Bude kladen důraz na snižování logistické náročnosti jednotek v zájmu jejich dlouhodobé udržitelnosti v operacích.
55. **Speciální síly budou rozvíjeny pro** plnění úkolů zvláštního charakteru a významu s potřebou velmi rychlého, úderného a překvapivého zasazení, umožňující dosažení strategického efektu s použitím malých taktických jednotek nebo týmů.
56. **Vojenská policie** dosáhne plné kompatibility s vojenskými policiemi zemí NATO a EU a s integrovaným záchranným systémem České republiky. Vojenská policie bude vedle svých stávajících úkolů také schopna v rámci své odbornosti působit samostatně v zahraničních operacích. K zabezpečení včasného plnění úkolů bude disponovat rozvinutým hotovostním systémem, včetně podpory speciálními složkami.
57. Schopnosti, které nebude efektivní zabezpečovat organizačními prvky resortu Ministerstva obrany, budou pořízovány prostřednictvím mezinárodní spolupráce nebo **outsourcingu**, a to nejen na území České republiky, ale i při nasazení v operacích. Prioritou bude zabezpečení strategické přepravy, zásobování, údržby a oprav vojenské techniky a materiálu.
58. **Vzdělávání, příprava a výcvik** všech jednotek druhů sil, druhů vojsk a služeb, jejich velitelství a štábů se bude provádět tak, aby byla garantována schopnost plnění úkolů v celém spektru předpokládaných operací. Jednotky bojové podpory a bojového zabezpečení do stupně rota/baterie budou rovněž připravovány a cvičeny pro plnění úkolů vševojskových jednotek pro nasazení v humanitárních operacích, případně v operacích na udržení míru. Neustálé zvyšování efektivnosti výcviku bude dosahováno rostoucím podílem simulačních a trenažerových technologií přibližujících výcvik reálným podmínkám použití.
59. Resort Ministerstva obrany bude intenzivně rozvíjet vojenskou zahraniční pomoc, především v oblasti výcviku a vzdělávání. Cílem této pomoci bude vedle standardní zahraniční spolupráce pomáhat nečlenským zemím NATO a EU jak při vytváření civilně řízených ozbrojených sil, tak i při jejich transformaci. Na této pomoci se budou podílet všechny příslušné součásti resortu Ministerstva obrany. Konkrétní aktivity budou organizovány samostatně nebo ve spolupráci se spojenci a partnery v NATO a EU a mohou probíhat jak v České republice, tak i mimo ni.

⁹ HUMINT - Human Intelligence

Zajištění efektivní organizace, řízení a velení

60. Činnost resortu Ministerstva obrany bude i nadále postavena na zásadách civilního řízení a demokratické kontroly ozbrojených sil. Strategické řízení bude založeno na důsledném delegování pravomocí a odpovědností na odpovídající úroveň. Bude vycházet z komunikace, koordinace a spolupráce na horizontální úrovni organizační struktury.
61. Struktura ústředního správního úřadu bude optimalizována s ohledem na výkon nezbytných koncepčních, normotvorných, správních, rozhodovacích, analytických a plánovacích funkcí. Výkonné funkce budou v maximální účelné míře převedeny na podřízené složky nebo mimo resort Ministerstva obrany. Vzniklé úspory personálu budou využity ke zvýšení podílu nasaditelných sil.
62. Vojenské správní úřady na úrovni krajů budou minimalizovány, přičemž budou plnit omezený rozsah vojenských odborných úkolů v rozsahu komunikace resortu Ministerstva obrany s orgány státní správy a samosprávy, koordinovat činnost vojenských sil nasazených v případě živelních pohrom a jiných mimořádných událostí v prostoru kraje a budou připraveny k zabezpečení výkonu státní správy v oblasti realizace branné povinnosti občanů České republiky.
63. Pro rychlý přenos poznatků a zkušeností z operací do subsystému rozvoje schopností bude vytvořen účinný mechanismus pro zajištění implementace rychle se měnících operačních potřeb do praxe (pružné plánování, výstavba sil, změny ve výcviku, doktrínách a postupech, pořizování schopností akvizicí, atd.).
64. Dlouhodobý rozvoj resortu Ministerstva obrany nebude možné realizovat bez všestranné a intenzivní mezinárodní spolupráce. Ta bude realizována především v oblasti optimalizace procesů velení a řízení, vyzbrojování, výzkumu a vývoje, vzdělávání, výcviku, vytváření mnohonárodních jednotek a sdílených schopností a jejich nasazování do operací. Za tímto účelem bude zajištěna stálá a kvalifikovaná přítomnost českých expertů v řídicích strukturách NATO, EU a mezinárodních štábech, prosazující zájmy resortu Ministerstva obrany a priority obranné politiky České republiky. Při rozvoji technologicky a finančně náročných schopností se bude resort Ministerstva obrany zapojovat do multilaterálních a bilaterálních programů a bude podporovat i zapojení českého průmyslu.
65. Proces vyzbrojování bude garantovat včasnou realizaci programů s požadovanými výstupními parametry v rámci plánovaných finančních prostředků. Na projekty vyzbrojování bude uplatňovat státní ověřování jakosti. Plánování požadavků na akviziční činnost bude vycházet z dlouhodobých plánovacích procesů a bude objektivizované. Akviziční proces resortu Ministerstva obrany bude transparentní, garantující rovné podmínky veřejné soutěže, využívající moderní elektronické systémy obchodování. Výběr bude orientován na pořízení nejlepšího užitku za vložené prostředky z pohledu zajištění celého životního cyklu produktu.
66. Informační systémy umožní přehled o majetku, zásobách, provozované technice, personálu a schopnostech sil v reálném čase a vytvoří podmínky pro efektivní velení a řízení na všech stupních resortu Ministerstva obrany na území České republiky i při nasazení v operacích mimo území České republiky. Rozsah administrativních činností a jejich časová náročnost budou omezovány optimalizovaným tokem dokumentů a dostupností manažerských informací v centrálním informačním systému.

67. Priority resortu Ministerstva obrany ve výzkumu, vývoji a inovacích budou zaměřeny na rozvoj profilujících schopností ozbrojených sil České republiky v rámci NATO a EU. Resort Ministerstva obrany bude podporovat aplikovaný výzkum, na který bude navazovat vývoj a inovace vedoucí k okamžitému zavádění výsledků do praxe na podporu schopností ozbrojených sil a bezpečnostního systému České republiky.
68. Resort Ministerstva obrany se vypořádá s dlouhodobým zastaráváním své infrastruktury a zabezpečí, aby její úroveň odpovídala společenskému standardu. I nadále bude postupně docházet k soustředování samostatně dislokovaných součástí do větších efektivnějších dislokačních celků. Resort Ministerstva obrany nebude disponovat nepotřebnou nemovitou infrastrukturou, případně infrastrukturou, jejíž využívání a údržba není racionální.

Kompetentní a motivovaní lidé

69. Kompetentní a motivovaní lidé jsou a i v budoucnosti zůstanou nejcennější hodnotou resortu Ministerstva obrany. Požadavky na jejich přípravu, jak ve fázi vzdělávání, tak i výcviku, odborné a osobnostní kvality s vývojem ve vojenství permanentně porostou.
70. Dlouhodobé trendy demografického vývoje v České republice naznačují, že lidský potenciál České republiky se v období do roku 2028 nebude výrazně lišit od současnosti a bude z kvantitativního hlediska dostatečný pro obměnu personálu resortu Ministerstva obrany. Rizikovým faktorem z hlediska kvalitativního je snižování fyzické kompetence mladé generace a zhoršování jejího zdravotního stavu, jakož i měnící se sociální prostředí společnosti, což bude ovlivňovat schopnost resortu Ministerstva obrany udržet a dále rozvíjet kompetentní a motivovaný personál.
71. Potřebný rozvoj schopností personálu bude vyžadovat komplexní a v některých specifických odbornostech i individuální přístup k jejich získávání, vzdělávání, řízení kariéry a zabezpečení po celou dobu jejich působení v resortu Ministerstva obrany. Resort Ministerstva obrany bude podporovat propojování veřejného, nevládního i soukromého sektoru a rozvoj mezinárodní spolupráce v rámci celoživotního vzdělávání.
72. Bude vytvořen flexibilní systém pro získávání, přípravu, udržování a doplňování personálu v podmínkách konkurenčních tržních mechanismů.
73. Resort Ministerstva obrany bude usilovat o to, aby nejvýznamnější motivací personálu bylo celospolečenské ocenění jeho činnosti a nabídka kariérního rozvoje s možnostmi celoživotního vzdělání umožňující i následné úspěšné uplatnění na trhu práce po skončení vojenské kariéry.
74. Vzdělávání personálu bude garantovat profesní, odborné a lidské kvality v souladu s potřebami resortu Ministerstva obrany a umožní i uplatnění personálu po ukončení jeho aktivní služby. Celoživotní vzdělávání personálu bude umožněno vybraným příslušníkům resortu Ministerstva obrany a bude pojímáno jako proces bezprostředně spjatý s kariérním řádem a systemizací funkcí a bude zohledněn jeho motivační aspekt.
75. K realizaci vzdělávání bude vytvořen řízený systém, který bude prostupný a kompatibilní se vzdělávacími systémy států NATO, EU a vzdělávacím systémem České republiky. Resort Ministerstva obrany bude i nadále realizovat vzdělávání a odbornou přípravu personálu jak ve vlastních vzdělávacích institucích a výcvikových zařízeních, tak i mimo ně a v zahraničí na základě principu účelnosti a efektivnosti.

76. Kariérní postup bude postaven na zásadách transparentnosti a bude zajišťovat rovné příležitosti i objektivnost výběru v postupu na základě výkonnosti. Systém řízení kariér bude centralizován a realizován v podmínkách, které zajistí budování, udržování, rozvoj a optimální využití lidského potenciálu resortu Ministerstva obrany v souladu s jeho potřebami.
77. Sociální a zdravotní politika bude zajišťovat komplexní péči o personál po celou dobu jeho působení v resortu Ministerstva obrany. Případné negativní dopady vojenské služby budou po jejím skončení zmírňovány odpovídajícím sociálním zajištěním, včetně cílené péče o válečné veterány.

Implementace

78. Tento dokument vyjadřuje dlouhodobou představu rozvoje resortu Ministerstva obrany v horizontu příštích dvaceti let a je jedním ze vstupních podkladů pro zpracování dalších zásadních koncepčních dokumentů. Současně patří mezi vstupy pro linii plánovacích aliančních a resortních dokumentů.
79. Dlouhodobá vize bude aktualizována v případě změny politického zadání (např. na základě výrazného zhoršení bezpečnostního prostředí).
80. Dlouhodobá vize je neutajovaným veřejným dokumentem. Je projednána vládou České republiky, s obsahem jsou seznámeny relevantní výbory Parlamentu České republiky.

Dlouhodobou vizi resortu Ministerstva obrany vláda projednala a vzala na vědomí usnesením ze dne 23. července 2008 č. 908.